

PROJEKTY USTAW DOTYCZĄCYCH SĄDU NAJWYŻSZEGO

- porównanie -

	PROJEKT SKIEROWANY PRZEZ PREZYDENTA RP DO SEJMU W DNIU 26 WRZEŚNIA 2017 R.	PROJEKT PIERWSZEGO PREZESA SĄDU NAJWYŻSZEGO UPUBLICZNIONY W DNIU 15 LISTOPADA 2017 R.
ławnicy SN	• ławnicy orzekać będą w sprawach dyscyplinarnych i ze skargi nadzwyczajnej w obu instancjach, co czyni z nich sędziów prawa • wymagane jest jedynie wykształcenie średnie, co jest nie do pogodzenia z orzekaniem w sprawach ze skargi nadzwyczajnej, w przypadku której podstawy odwołują się do naruszeń prawa • skutkiem proponowanej zmiany będzie drastyczny spadek jakości orzecznictwa • kandydatów na ławników zgłaszać będą mogli: – stowarzyszenia, inne organizacje społeczne i zawodowe, z wyłączeniem partii politycznych – grupa co najmniej 100 obywateli czym stwarza się ryzyko dokonywania wyboru spośród kilkuset bądź nawet kilku tysięcy kandydatów • ławnicy nie składają oświadczeń majątkowych i lustracyjnych • brak zakazu przynależności do partii politycznych	• ławnicy orzekaliby tylko w sprawach dyscyplinarnych i tylko w pierwszej instancji, co czyni z nich sędziów faktu • istniałaby możliwość korygowania orzeczeń wydawanych w składach ławniczych przez sądy II instancji złożone wyłącznie z sędziów zawodowych • wymagane wykształcenie wyższe prawnicze, co ułatwi ocenę prawną przewinień dyscyplinarnych • kandydatów na ławników mogłyby zgłaszać: – stowarzyszenia, organizacje społeczne, jeżeli zrzeszają co najmniej 10.000 członków – grupa co najmniej 10.000 obywateli – wszystkie Kościoły oraz związki wyznaniowe liczące co najmniej 10.000 wyznawców i współwyznawców co wyeliminowałoby ryzyko zgłoszenia kilkuset lub kilku kandydatów • ławnicy składają oświadczenia majątkowe i lustracyjne • zakaz przynależności do partii politycznych
eliminacja prawomocnych orzeczeń nieodpowiadających prawu	• odpowiedzią na postulat wprowadzenia możliwości eliminowania z obrotu prawnego prawomocnych orzeczeń nieodpowiadających prawu ma być skarga nadzwyczajna • skarga nadzwyczajna ma funkcjonować obok systemu przewidzianych prawem środków zaskarżenia • podmioty uprawnione do składania skargi:	• odpowiedzią na postulat wprowadzenia możliwości eliminowania z obrotu prawnego prawomocnych orzeczeń nieodpowiadających prawu ma być powołanie Rzecznika Sprawiedliwości Społecznej • instytucja Rzecznika Sprawiedliwości Społecznej wpisywałaby się w funkcjonujący obecnie system środków zaskarżenia,

	– Prokurator Generalny, RPO, grupa 30 postów lub 20 senatorów – w odniesieniu do każdego orzeczenia – Rzecznik Praw Dziecka, Rzecznik Praw Pacjenta, Przewodniczący KNF, Prezes Prokuratorii – w zakresie własnej działalności • termin do wniesienia skargi: – pięć lat (w stosunku do orzeczeń, które uprawomocnią się po wejściu w życie ustawy) – przez trzy lata od wejścia w życie ustawy (w stosunku do orzeczeń, które uprawomocniły się od 2.10.2017 r.) • bardzo szerokie podstawy: – podważeniu mogą podlegać wszystkie prawomocne orzeczenia kończące postępowanie w sprawie – niektóre podstawy dublują się ze skargą do TK • do postępowania ze skargi nadzwyczajnej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, co oznacza pozbawienie oskarżonego szeregu praw wynikających z procedury karnej • skarga nadzwyczajna ma na celu wyeliminowanie rozproszonej kontroli konstytucyjności • na mocy przepisów przejściowych skargę nadzwyczajną będzie można wnosić także od orzeczeń, które uprawomocniły się przed wejściem w życie ustawy i „kasować” w ten sposób wszystkie wyroki od 1997 roku • skarga doprowadzi w dłuższej perspektywie do destabilizacji systemu prawnego, gdyż wprowadza całkowity brak pewności rozstrzygnięć sądowych	gdyż Rzecznik mógłby wnosić tylko te środki zaskarżenia, które są obecnie przewidziane w przepisach, tyle że bez większości ograniczeń obowiązujących inne podmioty • termin na wniesienie skargi kasacyjnej lub kasacji przez Rzecznika Sprawiedliwości Społecznej wynosiłby rok, co nie powoduje nadmiernej destabilizacji • podstawy kasacyjne dla Rzecznika Sprawiedliwości Społecznej są takie same, jak innych dla podmiotów, przy czym dodatkowo w wyjątkowych przypadkach Rzecznik mógłby kwestionować przed SN ustalenia faktyczne, co dzisiaj jest niedopuszczalne; wyposażenie tylko jednego podmiotu w takie uprawnienia nie zdestabilizuje systemu prawnego • oskarżenia w procesach karnych zachowałyby pełne gwarancje wynikające z procedury karnej • propozycja jest neutralna z punktu widzenia możliwości bezpośredniego stosowania Konstytucji RP przez sądy powszechne i Sąd Najwyższy
Izba Dyscyplinarna	• ukształtowanie pozycji Prezesa SN kierującego pracami tej izby czyni z niej „nadizbę”, o czym świadczy zwłaszcza: – powoływanie Prezesa SN kierującego pracami tej Izby ma odbywać się bez udziału Pierwszego Prezesa SN – własna kancelaria obsługująca Prezesa SN kierującego	• Izba Dyscyplinarna ma być równorzędna innym izbom, o czym świadczy zwłaszcza: – sposób powoływania Prezesa SN kierującego pracami tej Izby analogiczny jak w przypadku innych Prezesów SN – brak własnego aparatu pomocniczego i odrębności

	pracami Izby Dyscyplinarnej – uzależnieniu wykonywania wielu kompetencji przez Pierwszego Prezesa SN od uzgodnienia stanowiska z Prezesem SN kierującym pracami Izby Dyscyplinarnej • cały skład Izby Dyscyplinarnej ma zostać powołany przez obecnego Prezydenta RP na wniosek KRS, co rzutować będzie na sądownictwo dyscyplinarne w następnych dziesięcioleciach • składy orzekające mają być ustalane przez Prezesa SN kierującego pracami Izby Dyscyplinarnej • postępowanie dyscyplinarne ma być bardziej represyjne w stosunku do sędziów, a w niektórych aspektach pozycja obwinionego sędziego ma być gorsza niż pozycja oskarżonego o zabójstwo	finansowej • sędziów orzekających w Izbie Dyscyplinarnej powoływałby Prezydent RP spośród kandydatów wylosowanych z grona sędziów orzekających w innych Izbach • sędziowie orzekający w Izbie Dyscyplinarnej mieliby podlegać wymianie co 5 lat, co gwarantuje bezstronność, minimalizuje ryzyko braku apolityczności i zapewnia „świeżość” orzekania • składy orzekające miałyby być wyłaniane w drodze losowania, przy którym mogą być obecne strony • nie proponuje się zwiększenia stopnia represyjności postępowania dyscyplinarnego
możliwość uzyskania odszkodowania lub zadośćuczynienia przez poszkodowanych działaniami noszącymi znamiona oczywistego i rażącego naruszenia prawa oraz odpowiedzialność materialna sędziów	BRAK REGULACJI PRAWNEJ	• uregulowano możliwość uzyskania przez strony postępowania odszkodowania i zadośćuczynienia za działania sędziego, noszące znamiona oczywistego i rażącego naruszenia prawa, w tym za wydanie nawet nieprawomocnego wyroku naruszającego prawo w taki właśnie sposób • zaproponowano możliwość pociągnięcia sędziego do odpowiedzialności materialnej w sytuacji, gdy stronie zostanie wypłacone odszkodowanie lub zadośćuczynienie, a sędzia zostanie skazany wyrokiem sądu dyscyplinarnego, który stwierdzi oczywiste i rażące naruszenie prawa • proponuje się, aby podstawę prawną dla ustalania zakresu i zasad odpowiedzialności materialnej sędziego stanowiły przepisy Kodeksu pracy, czyli te, które znajdują zastosowanie w odniesieniu do milionów pracowników w Polsce